

სამაგისტრო პროგრამის დასახელება: არაბისტიკა

მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი: არაბისტიკის მაგისტრი/ MA in Arabic Studies.

სამაგისტრო პროგრამის ხელმძღვანელი: სრული პროფესორი აპოლონ სილაგაძე.

სამაგისტრო პროგრამის ანალოგი:

წარმოდგენილი სამაგისტრო პროგრამის ანალოგები მეტ-ნაკლები სიზუსტით დაიდგენა ოქსფორდის, კემბრიჯის, მოსკოვის უნივერსიტეტებში.

www.orientst.ox.ac.uk/html/iw/taught_masters.html

www.ffl.msu.ru/study/master/area_studies

სამაგისტრო პროგრამის საკვალიფიკაციო დახასიათება:

ა) პროგრამის მიზანი : დღევანდელ მსოფლიოში საზოგადოდ დღითიდღე მატულობს პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული ინტერესი აღმოსავლეთის ქვეყნების მიმართ, რასაც განაპირობებს ამ ქვეყნების მზარდი პოტენციალი და როლი გლობალური პრობლემების გადაწყვეტაში. დღეს ორიენტალისტიკური კვლევითი და სასაწავლო ცენტრები იხსნება დასავლეთის იმ ქვეყნებში და უნივერსიტეტებში, სადაც აქამდე ასეთი ინტერესი არ არსებობდა. მთელს მსოფლიოში შეიმჩნევა მოთხოვნილების ზრდა აღმოსავლური ენების სპეციალისტებზე.

ქართული ორიენტალისტური სკოლა კი ცნობილი და აღიარებულია მსოფლიოში და ქართველი აღმოსავლეთმცოდნეები დღესაც დიდი ავტორიტეტით სარგებლობენ სამეცნიერო წრეებში. აღმოსავლეთმცოდნეობის სკოლის სათავეებთან მდგომ დიდ ქართველ მეცნიერებს კარგად ჰქონდათ გააზრებული ამ სკოლის განვითარების გამორჩეული როლი. აღმოსავლეთთან მეზობლობა და მჭიდრო ურთიერთობა ბუნებრივად მოითხოვს ჩვენი ქვეყნისგან სათანადო პრობლემემატიკისა და ცოდნის ფლობას, რაც აღმოსავლეთმცოდნეობას საქართველოსათვის სტრატეგიულად მნიშვნელოვან დარგად აქცევს.

არაბული ენა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ისწავლება დღიდან მისი დაარსებისა ჯერ ფილოლოგიის ფაკულტეტის ფორმატში (აკაკი შანიძე, გიორგი წერეთელი), 1945 წლიდან კი, ქართველ ორიენტალისტთა ინიციატივით გახსნილ აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის ორივე განყოფილებაზე – აღმოსავლური ფილოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების. აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტზე ტრადიციულად მზადდებოდნენ არაბისტი-აღმოსავლეთმცოდნე (და ქართველოლოგი) ფილოლოგები და არაბული ქვეყნების ისტორიის სპეციალობის ქვეყანათმცოდნე-ისტორიკოსები.

მიმდინარე სამაგისტრო პროგრამა ორგანული გაგრძელებაა ამჟამად მოქმედი საბაკალავრო major პროგრამისა **არაბისტიკაში**. იგი მოამზადებს არაბისტიკის მაგისტრს, რომელსაც ეძლევა ფილოლოგიური, ისტორიოგრაფიული, ქვეყანათმცოდნეობითი კომპეტენციები. პროგრამა შეინარჩუნებს და გააძლიერებს ქართული ორიენტალისტიკური სამეცნიერო სკოლის ტრადიციებს და მოამზადებს მაგისტრებს როგორც საკუთრივ არაბისტიკული, ისე ქართველოლოგიური კვლევებისთვის.

ამასთან პროგრამაში ასახულია დარგისთვის წაყენებული თანამედროვე მოთხოვნებიც – სათარჯიმნო, პოლიტოლოგიური, დიპლომატიური და ა.შ. სპეციფიკის გათვალისწინებით.

ბ) პროგრამის შედეგები: მიმდინარე სამაგისტრო პროგრამით მომზადებული მაგისტრი უნდა იყოს ერუდირებული სპეციალისტი, მიღებული ჰქონდეს შესაბამისი სისტემური ცოდნა სპეციალობის განმსაზღვრელ ძირითად ზოგადთეორიულ და პრაქტიკულ დისციპლინებში იმ მოცულობით, რაც აუცილებელია კვალიფიკაციის მისაღებად დადგენილი სტანდარტების დასაძლევად. ასევე მას უნდა შეეძლოს დარგის მომიჯნავე სფეროებში გარკვევა.

მაგისტრს უნდა ჰქონდეს ფუნდამენტური სამეცნიერო და პრაქტიკული მომზადება, სრულყოფილად ფლობდეს არაბისტიკის სპეციალობას, უნდა შეეძლოს მიღებული მეცნიერული ცოდნის, უნარ-ჩვევების პრაქტიკული გამოყენება. მაგისტრის კომპეტენცია უნდა წვდებოდეს სხვადასხვა ლიტერატურული, ლინგვისტური და ისტორიოგრაფიული გამოკვლევებისა თუ კონცეფციების შეფასებას.

მაგისტრს უნდა ჰქონდეს უნარი სამეცნიერო ინფორმაციის ეფექტურად მოპოვებისა როგორც პირველადი, ისე მეორადი საინფორმაციო წყაროებიდან, მათ შორის ინტერნეტის გამოყენებით, ასევე ამ ინფორმაციის დამუშავება და სინთეზი ინოვაციური მეთოდების გამოყენებით.

მას უნდა შეეძლოს საბიბლიოთეკო, საარქივო და სამუზეუმო ფონდებსა და წყაროებზე მუშაობა, სამეცნიერო შინაარსის ტექსტების რედაქტირება, რეფერირება და რეცენზირება, პუბლიკაციისათვის ხელნაწერებისა და სამეცნიერო დოკუმენტების მომზადება, კომენტირება, ანოტირება.

მაგისტრს უნდა ესმოდეს დარგი კონცეპტუალურ დონეზე, შესწევდეს დამოუკიდებლად როგორც სამეცნიერო-თეორიული, ისე პრაქტიკული მუშაობის უნარი. მაგისტრს შეეძლება სწავლა გააგრძელოს დოქტორანტურაში.

ცოდნა და გაცნობიერება

1.1. არაბული ენის ზოგად-თეორიული ასპექტების ცოდნა; არაბული მორფოლოგიისა და სინტაქსის პრინციპების სისტემური ცოდნა; შუა საუკუნეების არაბული ენათმეცნიერული ნააზრევის და არაბ და ევროპელ ენათმეცნიერთა უახლესი ნაშრომების, მათი სამეცნიერო მიღწევების ცოდნა.

1.2. შუა საუკუნეების არაბულ პოეტურ ძეგლთა მხატვრულ-გამომსახველობით ხერხთა შესწავლა, ამ ძეგლთა სახისმეტყველების საერთო ტენდენციების ანალიზი, კერძოდ, ამ პოეზიის მეტაენის კვლევა – მყარი მეტაფორების, ე.წ. მუდმივი ეპითეტების, სიმბოლო-ფორმულების და სხვ. და მათი ინტერპრეტაცია.

1.3. შუა საუკუნეების არაბული პროზის სტრუქტურული მოდელების შესწავლა, (კომპოზიციისა და სტრუქტურის პრობლემების განხილვა), მისი ლექსიკისა და

ფრაზეოლოგიის, სტილისტურ თავისებურებებში გარკვევა (მათ შორის თავისუფალი და გართმული პროზის).

1.4. ყურანის, როგორც ლიტერატურული ძეგლის შესწავლა და მისი, როგორც საღვთო წიგნისა და ისლამური იდეოლოგიის საფუძვლის გააზრება. ყურანის ანალიზი ენობრივ, მხატვრულ, ისტორიულ-პოლიტიკურ დონეებზე. ყურანის შუა საუკუნეების არაბ კომენტატორების ნააზრევის ცოდნა.

1.5. ისლამური სამართლის თეორიისა და პრაქტიკის საბაზისო ცოდნა. ისლამური სამართლის არაბული ტერმინების ცოდნა; ისლამური სამართლის ძირითადი დარგების საბაზისო ცოდნა; ისლამური სასამართლო სისტემის საფუძვლების ცოდნა.

1.5. არაბულ დიალექტთა გავრცელების არეალისა და არაბულ დიალექტთა კლასიფიკაციის პრინციპების ცოდნა; ეგვიპტური არაბული დიალექტის დამახასიათებელ ნიშნებში გარკვევა (ფონოლოგიის, მორფოლოგიის, სინტაქსის, ლექსიკის სფეროში) და მისი პრაქტიკული ათვისება.

1.6. ზოგადსემიტოლოგიური განათლების გასაღრმავებლად მეორე სემიტური ენის (ებრაულის, და არჩევის შემთხვევაში, სირიულის) თეორიულ (ენის სტრუქტურის) დონეზე ათვისება.

1.7. თანამედროვე არაბული პრესის სხვადასხვა თემატიკის (პოლიტიკური პრესა, ეკონომიკა, კონფლიქტოლოგია, საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა მიმართულება) მყარი ლექსიკური შესიტყვებების და კონსტრუქციების ცოდნა და მათი სემანტიკური ანალიზი. თანამედროვე დიპლომატიური და პოლიტიკური ტერმინოლოგიისა და ფრაზეოლოგიის ცოდნა და შესაბამისი დოკუმენტების ანალიზის უნარი ენობრივი თვალსაზრისით.

1.8. სათარჯიმნო დოკუმენტაციის და საქმიანი მიმოწერის არაბულიდან ქართულად და პირუკუ თარგმნის უნარი; საქმიანი საუბრების არაბულიდან ქართულად და პირუკუ სათარჯიმნო პრაქტიკის უნარ-ჩვევები.

1.9. თანამედროვე არაბული ლიტერატურის ძირითადი ტენდენციებისა და მიმართულებების ცოდნა, თანამედროვე არაბულ ლიტერატურაზე დასავლური ლიტ. გავლენებისა და მასში კლასიკური არაბული ლიტერატურული მემკვიდრეობის ნაკვალავის ანალიზის უნარი.

1.10. კლასიკური არაბული ლექსთწყობის (არუდის) არაბული თეორიის ცოდნა და არაბული ლექსთწყობის სისტემის ანალიზი თანამედროვე ლექსთმცოდნეობის კვლევის მეთოდების ცოდნით.

1.11. არაბული ისტორიოგრაფიის განვითარების კანონზომიერების, თავისებურებებისა და შედეგების საბაზისო ცოდნა; არაბული წყაროთმცოდნეობის თეორიული პრობლემატიკის, თითოეულ ჟანრის ცალ-ცალკე და ასევე კონკრეტული ძეგლების სისტემური ცოდნა; არაბული წყაროების ურთიერთშეჯერება, კრიტიკული შეფასება და

საკუთარი თვალსაზრისის ჩამოყალიბება; არაბთა ბატონობის ხანის საქართველოს პოლიტიკური ისტორიის საბაზისო ცოდნა.

1.12. არაბულ ქვეყნებში ისლამური ფუნდამენტალისტური მოძრაობის, ისლამური ექსტრემიზმის საბაზისო ცოდნა; რელიგიური ფაქტორის როლის გაცნობიერება თანამედროვე არაბული ქვეყნების პოლიტიკურ ცხოვრებაში; ისლამისა და სამოქალაქო საზოგადოების ურთიერთმიმართების ძირითადი საკითხების გაცნობიერება; ისლამის პოლიტიზაციის პროცესების ანალიზი; ანტიტერორისტული კანონმდებლობისა და რადიკალურ ისლამთან ბრძოლის სხვადასხვა საშუალებების ცოდნა.

პრაქტიკული უნარები

2.1. ფუნდამენტური სამეცნიერო ცოდნის საფუძვლები არაბისტიკულ დისციპლინებში. დარგის ფლობა კონცეპტუალურ დონეზე.

2.2. სამეცნიერო ინტერესთა სფეროს შერჩევისა და სამეცნიერო კვლევის წარმართვის უნარი აღმოსავლური და, კერძოდ, არაბისტიკული კვლევების ასპექტებიდან, კერძოდ, ლინგვისტური (მორფოლოგიურ-სინტაქსური), შუა საუკუნეების და თანამედროვე არაბული პოეზიისა და პროზის, ლიტერატურის ისტორიის და თეორიის, პოეტიკის, ვერსიფიკაციის, ყურანისა და ისლამოლოგიის პრობლემატიკიდან. არაბული ისტორიული წყაროების ანალიზის უნარი, რომლებიც საქართველოს პოლიტიკური ისტორიის საფუძველს წარმოადგენენ. თანამედროვე არაბულ ქვეყნებში მიმდინარე რელიგიური პროცესების ანალიზის უნარი. თანამედროვე საერთაშორისო ურთიერთობებში რელიგიური ფაქტორის როლის განსაზღვრა ექსპერტის დონეზე.

2.3. მიღებული მეცნიერული ცოდნის, უნარ-ჩვევების, მეცნიერული საქმიანობის ორგანიზაციის პრინციპების პრაქტიკული გამოყენება კონკრეტული ანალიტიკური, სამეცნიერო-პრაქტიკული, საინფორმაციო-ძიებითი, მეთოდოლოგიური და სხვა ამოცანების გადაწყვეტაში.

2.4. ენობრივი, ლიტერატურული, ისტორიული მოვლენებისა და პროცესების არსის და გენეზისის წვდომა და კრიტიკული შეფასება, მათი ანალიზი თანამედროვე სამეცნიერო კვლევის მეთოდების გამოყენებით. ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენების განზოგადებისა და ისტორიულ კონტექსტში განხილვის უნარი.

2.5. სხვადასხვა ლიტერატურული, ლინგვისტური და ისტორიოგრაფიული გამოკვლევებისა თუ კონცეფციების კრიტიკული შეფასება. სადაო პროფესიულ საკითხებზე ექსპერტის სტატუსით ჩართვის უნარი.

2.6. საარქივო და სამუზეუმო ფონდებზე მუშაობა, სამეცნიერო შინაარსის ტექსტების რედაქტირება, რეფერირება და რეცენზირება, პუბლიკაციისათვის ხელნაწერებისა და სამეცნიერო დოკუმენტების მომზადება, კომენტირება, ანოტირება.

ტრანსფერული უნარები

3.1. კოგნიტური და მეთოდოლოგიური უნარები: სინთეზი და ანალიზი

მინიმალური დახმარების პირობებში დამოუკიდებლად როგორც სამეცნიერო-თეორიული კვლევის, ისე პრაქტიკული მუშაობის უნარი. სხვადასხვა წყაროს კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე ინფორმაციის ინოვაციური სინთეზი.

3.2. სოციალური უნარები

სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოს დაგეგმვა, ორგანიზება და ხელმძღვანელობა.

3.3. სისტემური უნარები

ფაქტობრივი და ემპირიული მასალის ანალიზის, ურთიერთდაკავშირებისა და განზოგადების უნარი. პრობლემის სინქრონიაში და დიაქრონიაში ანალიზის უნარი; სიტუაციაში ადაპტირების და გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების უნარი.

3.4. საკომუნიკაციო უნარები

პროფესიულ წრეებში თავისუფალი კომუნიკაციის უნარი. კონკრეტული, ვიწროდარგობლივი მონაცემების გააზრება როგორც ლინგვისტური, ისე ლიტერატურის თეორიისა და ისტორიულ-კულტუროლოგიური მონაცემების კონტექსტში.

დასაქმების სფეროები:

მაგისტრი მზადდება, როგორც ფართო პროფილის სპეციალისტი არაბისტიკის დარგში სამეცნიერო-კვლევითი, საინფორმაციო-ბიბლიოგრაფიული, სარედაქტორო, სარეფერენტო, საარქივო-სამუზეუმო, ქვეყანათმცოდნეობითი ექსპერტიზის, მეთოდოლოგიური, სათარჯიმნო და მხატვრულ-კრიტიკული საქმიანობისათვის. აღმოსავლეთმცოდნე არაბისტი მაგისტრი მომზადებულია უმაღლეს საწავლო დაწესებულებებში სასწავლო პროცესის დამხმარე-ტექნიკური საქმიანობისთვის, სამეცნიერო დაწესებულებებში (კერძოდ, აღმოსავლეთმცოდნეობის, ხელნაწერთა, ენათმეცნიერების, ქართული ლიტერატურის, ისტორიის ინსტიტუტებში), გამომცემლობებში, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა სისტემებში, ბიბლიოთეკებში, არქივებსა და მუზეუმებში, სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში ყველა იმ თანამდებობაზე სამუშაოდ, რომელიც გათვალისწინებულ იქნება მაგისტრის ხარისხის მქონე სპეციალისტათვის. მათ შეუძლიათ, აგრეთვე, იმუშაონ დიპლომატიურ სარბიელზე საელჩოებსა და საგარეო საქმეთა სამინისტროში, ასევე თარჯიმნებად, რისი მოთხოვნილებაც დღევანდელი საქართველოს “შრომით ბაზარზე” არსებობს.

სამაგისტრო პროგრამაზე მიღების წინაპირობები:

- გარდა საერთო საუნივერსიტეტო წინაპირობებისა (ერთიანი სამაგისტრო გამოცდა), სამაგისტრო პროგრამაზე მისაღებად საჭიროდ მიგვაჩნია საკონკურსო გამოცდა არაბულ ენაში. კონკურსზე დაშვების კრიტერიუმი _ ჰუმანიტარის ან სოციალ-პოლიტიკურ მეცნიერებათა ბაკალავრის ხარისხი.
- პროგრამაზე დაშვება შესაძლებელია მხოლოდ ერთიანი სამაგისტრო გამოცდის ჩაბარების შემთხვევაში.
- გამოცდის ფორმა _ წერითი გამოცდა.
- სამუშაო გამოცდილება არ არის სავალდებულო.

სამაგისტრო პროგრამის სტრუქტურა:

პროგრამა მოიცავს 12 სავალდებულო და 30 კრედიტის მოცულობით არჩევით დისციპლინებს.

რაკი არაბისტიკის სამაგისტრო პროგრამა მაგისტრს აძლევს ლინგვისტურ, ლიტერატურათმცოდნეობით, ისტორიულ და მხარეთმცოდნეობით კომპეტენციებს, არჩევით დისციპლინებში მათ შესაბამისი პროფილის სხვა სამაგისტრო პროგრამებიდან შეეძლებათ სასწავლო დისციპლინების არჩევა საკუთარი ინტერესების შესაბამისად (განსაკუთრებით იმ ალბათობის გათვალისწინებით, რომ სამაგისტრო პროგრამაზე შესაძლოა 5-ზე ნაკლები სტუდენტი ჩაირიცხოს; ასეთ დროს თსუ აკადემიური საბჭოს დადგენილებით სავალდებულოა 30 კრედიტიანი გადაფარვა შემდგარი სხვა სამაგისტრო პროგრამების დისციპლინებით).

(იხ. დანართი 1)

სამაგისტრო პროგრამის სტრუქტურა

№	სასწავლო კურსის დასახელება	სასწავლო კურსის სტატუსი: სავალდებულო, არჩევითი	კრედიტების საერთო რაოდენობა
1.	ყურანი	სავალდებულო	5
2.	არაბული პრესის და პოლიტიკური ტექსტების ენა	სავალდებულო	5
3.	არაბული დიალექტოლოგია და ერთ-ერთი არაბული დიალექტი	სავალდებულო	5
4.	შუა საუკუნეების არაბული პროზა („ათას ერთი ღამე“, „ქილილა და დამანა“, „აიამ ალ-არაბ“)	სავალდებულო	5
5.	არაბული ენის თეორიული გრამატიკა _ მორფოლოგია, სინტაქსი (შუა საუკუნეების არაბული ენათმეცნიერული ლიტერატურის გათვალისწინებით)	სავალდებულო	5
6.	კლასიკური არაბული პოეტური ძეგლები	სავალდებულო	5
7.	არაბული ქრისტიანული ლიტერატურის ისტორია	სავალდებულო	5
8.	ებრაული ენა	სავალდებულო	5
9.	რელიგია და პოლიტიკა თანამედროვე არაბულ აღმოსავლეთში	სავალდებულო	5
10.	შარიათი	სავალდებულო	5
11.	ისლამური ქალაქი და საქალაქო ცხოვრება	სავალდებულო	5
12.	არაბული ისტორიული წყაროები და მათი ენა	სავალდებულო	5
	არჩევითი კურსები		

	რაკი არაბისტიკის სამაგისტრო პროგრამა მაგისტრს აძლევს ლინგვისტურ, ლიტერატურათმცოდნეობით, ისტორიულ და მხარეთმცოდნეობით კომპეტენციებს, არჩევით დისციპლინებში მათ შესაბამისი პროფილის სხვა სამაგისტრო პროგრამებიდან შეედლებათ სასწავლო დისციპლინების არჩევა საკუთარი ინტერესების შესაბამისად. განსაკუთრებული რეკომენდაცია მიეცემა ევროპული ენის აღებას არჩევითი დისციპლინების ფარგლებში.		
	სამაგისტრო ნაშრომი	სავალდებულო	30
	სულ		120

სამეცნიერო კვლევის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, ბიბლიოთეკა, პრაქტიკა

თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის არაბისტიკის სამაგისტრო პროგრამაში ჩართულნი არიან მაღალკვალიფიციური პროფესორ-მასწავლებლები (ძირითად შტატში: 1 სრული პროფესორი – ფილ. მეცნიერებათა დოქტორი, 1 პროფესორი - ფილ. მეცნიერებათა დოქტორი ემერიტუსის სტატუსით; 4 ასოცირებული პროფესორი – ფილ. და ისტ. მეცნიერებათა კანდიდატები და ასევე 2 მოწვეული მაღალკვალიფიციური პროფესორი).

არაბისტიკის დეპარტამენტი ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან არსებულ დსთ-ს ქვეყნებთან ტექნიკური თანამშრომლობის ფონდის დახმარებით აღჭურვილია სასწავლო აუდიო-ვიდეო საშუალებებით (ვიდეომანტიოფონი, ტელევიზორი და სატელიტური ანტენა, აუდიო და ვიდეოკასეტები, პერსონალური კომპიუტერი, კომპაქტ-დისკები); ეგვიპტიდან იღებს ყოველწლიურად, სასწავლო პროცესის მოთხოვნილებების გათვალისწინებით, სახელმძღვანელოებსა და სამეცნიერო-პერიოდულ გამოცემებს; თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ამავე ფონდის დახმარებით არაბული ენის პრაქტიკული კურსის წასაკითხად მოწვეულია არაბული ენის ექსპერტი.

1998 წლიდან, ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის კაიროს უნივერსიტეტსა და ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის გაფორმებული მემორანდუმის საფუძველზე და ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს დსთ-ს ქვეყნებთან ტექნიკური თანამშრომლობის ფონდის დახმარებით, მაგისტრანტებს შეუძლიათ გაიარონ მოკლევადიანი სტაჟირება კაიროს უნივერსიტეტის არაბული და ისლამური კულტურის ცენტრში და გრძელვადიანი სტაჟირება კაიროს არაბული ენის სკოლაში უცხოელთათვის, ეგვიპტეში შეიძინონ სათანადო ლიტერატურა და გაიარონ კარგი პრაქტიკა სასაუბრო არაბულში. სტაჟირების პროგრამებს რეგულარული ხასიათი აქვს და ეწყობა ყოველწლიურად.

საგამოცდო საკითხები

1. ძირითადი ცნობები სემიტური ენების შესახებ. სემიტურ ენათა კლასიფიკაცია და ერთმანეთთან მათი დამოკიდებულების საკითხი. არაბულის ადგილი სემიტურ ენათა შორის.
2. ე.წ. სამთანხმოვნიაანი ზმნები. ძირითადი ფორმების წარმოება: პერფექტივი, იმპერფექტივი. კილოები: თხრობითი, კავშირებითი, პირობითი, ბრძანებითი.
3. ნაწარმოები თემები.
4. გვარი (მოქმედებითი, ვნებითი).
5. მიმღობა (მოქმედებითი, ვნებითი).
6. მასდარი (ინფინიტივი).
7. ცარიელი ზმნები. პერფექტივი, იმპერფექტივი. კილოები: თხრობითი, კავშირებითი, პირობითი, ბრძანებითი. გვარი (მოქმედებითი, ვნებითი).
8. ჰამზიანი ზმნები. პერფექტივი, იმპერფექტივი. კილოები: თხრობითი, კავშირებითი, პირობითი, ბრძანებითი. გვარი (მოქმედებითი, ვნებითი).
9. ბოლო სუსტანხმოვნიაანი ზმნები. პერფექტივი, იმპერფექტივი. კილოები: თხრობითი, კავშირებითი, პირობითი, ბრძანებითი. გვარი (მოქმედებითი, ვნებითი).
10. გემინირებული ზმნები. პერფექტივი, იმპერფექტივი. კილოები: თხრობითი, კავშირებითი, პირობითი, ბრძანებითი. გვარი (მოქმედებითი, ვნებითი).
11. სუსტი ზმნები I ძირეულით "ვავი". პერფექტივი, იმპერფექტივი. კილოები: თხრობითი, კავშირებითი, პირობითი, ბრძანებითი. გვარი (მოქმედებითი, ვნებითი).
12. თავისებური _ ფორმანაკლი ზმნები.
13. ადგილისა და დროის სახელები. იარაღის სახელები.
14. სახელის სქესი (მამრობითი და მდედრობითი). სქესი ზედსართავ და არსებით სახელებში. საერთო სქესის სახელები. სქესის წარმოება აფიქსაციით და შინაგანი ფლექსიით.
15. სახელთა რიცხვის წარმოება. მხოლობითი, ორობითი, მრავლობითი. სუფიქსური (სწორი) და მსხვერული (შინაგანი) მრავლობითი.

16. სახელთა ბრუნება. უბრუნველი სახელები; სამბრუნვიანი და ორბრუნვიანი სახელები.
17. სტატუსის კატეგორია. სახელის განსაზღვრული და განუსაზღვრელი ფორმები. სემანტიკური განსაზღვრულობა. მსაზღვრელი ნაწილაკი (არტიკლი); თენვინი.
18. ელატივი – ზედსართავი სახელის შედარებითი და აღმატებითი ხარისხი.
19. რიცხვითი სახელი. რაოდენობითი რიცხვითი სახელი. აღსარიცხ სახელთან შეთანხმების წესები სხვადასხვა დეკადის რაოდენობით რიცხვით სახელებთან. რიგობითი რიცხვითი სახელი. რიგობითი რიცხვითი სახელი მსაზღვრელად. წილადი რიცხვითი სახელი.
20. ნომინალი წინადადება.
21. ვერბალი წინადადება. ქვემდებარე და შემასმენელი. ქვემდებარისა და შემასმენლის ურთიერთობა რიცხვის და სქესის თვალსაზრისით.

ლიტერატურა:

1. თ. მარგველაშვილი, ლექსიკურ-გრამატიკული განმარტებანი გიორგი წერეთლის „არაბული ქრესტომათიისათვის“, თსუ, თბილისი, 1981.
2. ა. ლეკიაშვილი, არაბული ზმნის ფორმათა პარადიგმები. თბილისი, 1953.
3. ა. ლეკიაშვილი, სახელის სქესისა და რიცხვის წარმოება სემიტურ ენებში. თბილისი, 1963.
4. ა. ლეკიაშვილი, ბრუნვათა სისტემა სემიტურ ენებში. თბილისი, 1970.
5. ა. ლეკიაშვილი, არაბული ენა. თბილისი, 1977.
6. გ. წერეთელი, სემიტური ენები და მათი მნიშვნელობა ქართული კულტურის ისტორიის შესწავლისათვის. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო სესიათა კრებული, I. თბილისი, 1947.
7. Юшманов Н.В., Грамматика арабского литературного языка, Ленинград, 1928.
8. Brockelmann C., Arabische Grammatik, Leipzig, 1953.
9. Wright W., A Grammar of the Arabic Language I-II, Cambridge, 1971.
10. Lehrbuch des modernen Arabisch. Günther Krahl, Wolfgang Reuschel, Eckehard Schulz. Neue Ausgabe. Langenscheidt, Verlag Enzyklopädie Leipzig, berlin, münchen, 1995.

ბილეთებში თეორიული საკითხების გარდა შედის თარგმანი არაბულიდან ქართულად და პირუკუ – ქართულიდან არაბულად. სათარგმნად ტექსტები შეირჩევა არაბული და ქართული პრესიდან იმ საშუალო სირთულის მონაკვეთებიდან, რომლის მსგავსი ტექსტების თარგმანებს სტუდენტები ასრულებენ არაბული ენის 6 და 7 სემესტრებში, ასევე სათარჯიმნო პრაქტიკუმის ფარგლებში.